

Motion till riksdagen 2007/08:So3

av Ylva Johansson m.fl. (s)
med anledning av prop. 2006/07:124

Abort för utländska kvinnor och förebyggande av oönskade graviditeter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i abortlagen (1974:595) så att barnmorskor ges rätt till att utföra medicinsk abort.

Motivering

Rätten till säker och trygg abort är både en hälsofråga och en grundläggande rättighetsfråga. Den svenska abortlagstiftningen från 1975 betydde att svenska kvinnor fick möjlighet till säker abort inom landets gränser. Före 1975 var det svårare att få abort beviljad och en omfattande illegal abortverksamhet förekom. I dag sker inga illegala aborter i Sverige och de metoder som används innebär att aborter är säkra med få medicinska komplikationer. Men lagstiftningen har blivit otidsenlig på en viktig punkt. Enligt nuvarande bestämmelser i abortlagen från 1974 får abort endast utföras om kvinnan är svensk medborgare eller bosatt i Sverige eller om Socialstyrelsen av särskilda skäl lämnar tillstånd till åtgärden. Abort har varit det enda medicinska ingrepp i Sverige som är förbjudet för utländska medborgare. Det är i grunden naturligt och följdriktigt att denna särbehandling, på just detta enda område, nu tas bort.

Vi socialdemokrater stöder förslagen i propositionen om att ge utländska kvinnor rätt till abort i Sverige. Vi har under riksdagsåret 2006/07 efterfrågat en proposition från regeringen i denna fråga. Det är därför utmärkt att propositionen nu lagts fram. Förslaget bygger helt på den utredning (Abort i Sverige, SOU 2005:90) som den socialdemokratiska regeringen tillsatte 2003. Alla har rätt till en trygg och säker sexualitet.

Fel! Okänt namn på

Det är bra att propositionen tydligt anger att utländska kvinnor som genomgår abort i Sverige ska erbjudas samma omhändertagande som svenska kvinnor. Vidare gäller de generella reglerna för ersättning av kostnader för hälso- och sjukvård när en utländsk person får vård i Sverige. När det gäller frågan om hur stort antal utländska kvinnor som kan förväntas vilja göra abort i Sverige anger utredningen (SOU 2005:90) att det inte kommer att öka i någon nämnvärd utsträckning. Flertalet remissinstanser delade denna bedömning och i propositionen ansluter sig regeringen till denna uppfattning. Vi har inga skäl att göra någon annan bedömning. Det finns redan i dag problem med väntetider för abort som behöver åtgärdas. Socialstyrelsen har redovisat att de totala väntetiderna för tidiga aborter varierar stort i landet och att det på många håll är orimligt långa väntetider. Vi anser att detta är allvarligt. För kvinnor som efter överväganden kommit fram till att de vill genomgå en abort är varje dags ytterligare väntan på ingreppet svår. När en kvinna är oönskat gravid och har bestämt sig för abort måste ingreppet av både medicinska och etiska skäl utföras så snabbt som möjligt.

När 1974 års abortlag infördes var inte medicinska aborter aktuella utan lagstiftningen baserades på kirurgisk abort. I lagtexten står det därför att abortingreppet alltid ska utföras av läkare. Även denna reglering bör omprövas nu när det finns även andra abortmetoder att tillgå. Abortsökande har rätt att välja mellan kirurgisk och medicinsk abort. I de föreskrifter som finns om abort står att när kvinnan bestämt sig för abort bör den utföras snarast möjligt. Medicinsk abort framkallas med hjälp av läkemedel och metoden används i ungefär hälften av aborterna. Ett växande antal kvinnor avslutar sin medicinska abort i hemmet. Men för att medicinsk abort ska kunna göras krävs att det sker tidigt under graviditeten.

Dagens väntetider kan alltså innebära att en del kvinnor inte har reell möjlighet att välja abortmetod eftersom reglerna föreskriver att en läkare ska utföra en medicinsk abort och det hinner gå för lång tid. Detta problem skulle kunna minska betydligt om barnmorskor fick utföra medicinska aborter. Det är inte rimligt att en frisk kvinna som önskar abort ska behöva vänta på ett läkarbesök när kompetensen för att utföra en medicinsk abort finns tillgänglig hos barnmorskor i närområdet. Många kvinnor har en etablerad kontakt med en barnmorska och det är oftast dit man vänder sig vid ett positivt graviditetstest. Barnmorskor skulle efter lämplig vidareutbildning kunna ta ett större ansvar än i dag och utföra medicinska aborter. Det skulle kunna förkorta väntetiderna och göra att fler kvinnor skulle kunna välja medicinsk abort om de vill samtidigt som omvårdnads kvaliteten skulle kunna förbättras. Riksdagen bör begära att regeringen återkommer till riksdagen med ett förslag till ändring abortlagen (1974:595) så att barnmorskor ges rätt att utföra medicinsk abort.

I arbetet med att minska antalet oönskade graviditeter ingår en bred förebyggande verksamhet. Tillgänglighet och upplysning är A och O i detta arbete. Ungdomsmottagningar har en viktig roll i detta sammanhang. En annan viktig del i det förebyggande arbetet är preventivmedelsrådgivning och säkra och lättillgängliga preventivmedel. Det är också viktigt att det finns en bra sex- och samlevnadsundervisning i skolan, ett ämne där många skolor i dag

Fel! Okänt namn på

har brister. Även för vuxna behövs det stöd och här spelar bland annat sjukvårdens insatser en viktig roll. Propositionen innehåller några åtgärder för att stärka det förebyggande arbetet och vi har inget att erinra mot de förslagen. Socialstyrelsen får i uppdrag att redovisa konsekvenserna av den föreslagna lagändringen. En arbetsgrupp tillsätts med uppgift att överväga hur arbetet med att förebygga oönskade graviditeter kan utvecklas bland vuxna, unga vuxna och ungdomar. Socialstyrelsen får i uppdrag att kartlägga det arbete med att förebygga oönskade graviditeter som pågår vid ungdomsmottagningarna, studenthälsomottagningarna och liknande verksamheter. I uppdraget ingår att beskriva och analysera hur arbetet fungerar och vid behov föreslå konkreta förbättringsåtgärder. Vi socialdemokrater välkomnar dessa initiativ.

20 september 2007

Ylva Johansson (s)

Christer Engelhardt (s)

Marina Pettersson (s)

Catharina Bråkenhielm (s)

Ann Arleklo (s)

Lars U Granberg (s)

Lennart Axelsson (s)

Per Svedberg (s)